

– *Államtitkár úr! A látványos részt próbáljuk „támadni”. Az útvonal során hány kilométert tetek meg, hány helységet érintettek?*

– A látványosság, illetve a tapasztalatszerzés nem választható el. Harmincezer km-es pályánk során a Washington–Carlisle (Pennsylvania)–Montgomery (Alabama)–Fort Benning (Georgia)–Fort Leavenworth (Kansas)–San Antonio (Texas)–Monterrey (Kalifornia)–Norfolk (Virginia)–Washington útvonalat érintettük. Három napot a Pentagonban, egyet a külügyminisztériumban töltöttünk, tárgyalásokkal.

– *Első, feltűnő észrevételük...?*

– Az USA katonai-politikai-gazdasági nagyhatalmi létének a bizonyítéka, hogy a Pentagonban huszonnégyezer dolgoznak. A magyar HM munkatársi gárdája 180 fő. Sorolom a másik két, lényeges különbséget. A munkatársak többsége civil szakértő. Ők képezik az állandóságot. A katonákat három évenként új szolgálati helyre vezénylik. A civilekről szólva: ők is katonai iskolák végzettséget. Sokukra külügyi pályára vár. A harmadik, lényeges különbség: a haderőt a civil politikusok irányítják (nem vezénylik!). A civil szféra ellenőrzése teljes mértékben megvalósult. A gyakorlatban: amit a politika elhatároz, azt a haderő végrehajtja. Ez a leosztás szentírásként érvényesül.

– *Próbáljuk összefoglalni a látogatás céljait!*

– Az amerikai-magyar katonai kapcsolatokat állami szintre emeltük. Küldöttségünket fogadta Cheney védelmi miniszter, valamint első helyettese, Atwood úr, akár Wolfowitz államtitkár, a kelet-európai térség főnöke. E vonulat-hoz tartoztak a szakértőkkel szervezett találkozók, melynek során előadásokat hallgattunk, illetve tartottunk.

– *Megtörvén a felsorolást, a kettes számú szempont következik.*

– A nemzetközi katonai felsőoktatási program (IMET) keretén belül tanulmányoztuk a katonai felsőoktatás legfontosabb intézményeit: a légierő vezérkari akadémiáját, a hadsereg nyelviskoláit, a különböző haderőnemek támaszpontjait, a századosi, őrnagyi, törzstiszti szakmai iskolákat. Az ismerkedés gyakorlati oldala a következő: megvizsgáltuk, hogy a közeljövőben a magyar tisztikar tagjai hol, hányan tanuljanak az USA-ban.

– *Mire alapozható e terv?*

– A Pentagon nemzetközi programjainak igazgatója, Allen tábor-

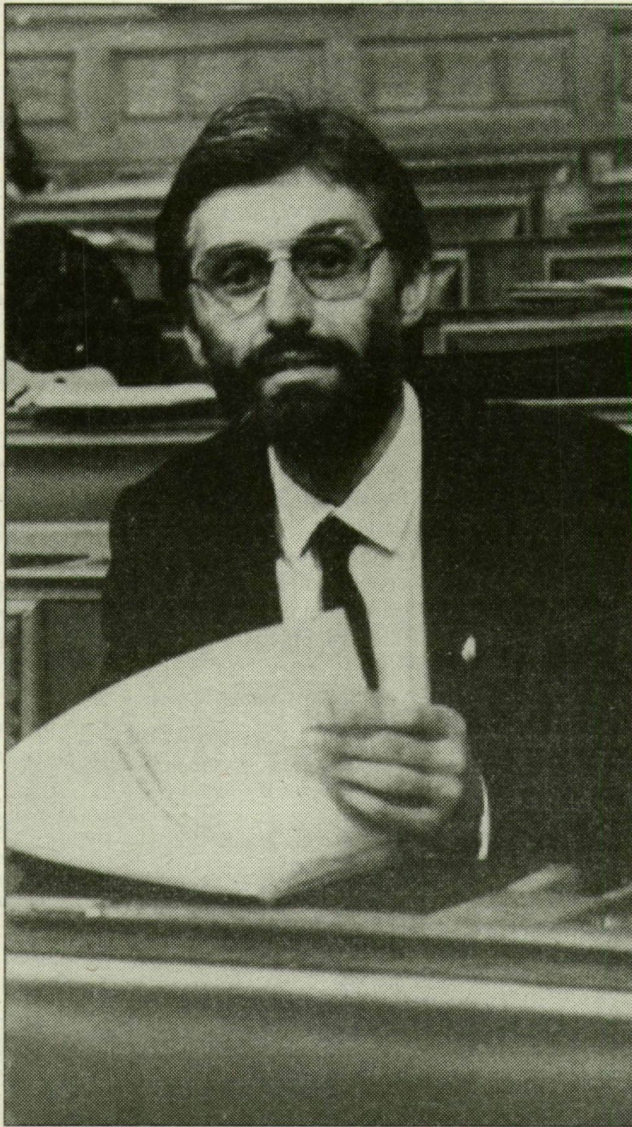
nok jelezte: az IMET-segély keretében az eddigi néhány tízezer dollárról 750 ezerre emelték a támogatás arányát. Az új amerikai pénzügyi év kezdetétől, tehát október elsejétől ez több tucat magyar tiszt kiküldését teszi lehetővé.

– *Nem jelent ez...?*

– Semminemű befolyásolást nem akarnak érvényesíteni. A magyar fél szabja meg, hova hány tisztet küld. Utunk harmadik céljaként protokolláris feladatot láttunk el. Cheney miniszter úrnak átadtuk Für Lajos meghívólevelét. A meghívást elfogadta, idén decemberben esedékes a látogatás.

– *Rangsorolhatjuk a szakmai és emberi tapasztalatokat?*

– Egy témakört a társadalom és hadsereg kapcsolata jelent. Az a magas szintű technikával megáldott közösség nem mond le egykönnyen a pénzén képzett szakemberekről. A leszerelt tisztékért vetélkednek a civil cégek. Mondjuk, egy 45 éves órnagy tudásbeli és tapasztalatbeli potenciálja bármelyik elektronikai cég számára jelent annyit, hogy versenyezzen a megszerzéséért. A helyszínen mérhettük föl az amerikai haderő fegyverzetének korszerű arányait: bármelyik néger őrmester kezében olyan hordozható telefont láttunk, mellyel a világ bármely pontjával azonnal kapcsolatba léphet, legyen akár a Fort Benning-i kiképzőközpontban, vagy a két nukleáris motorral

FOTÓ: NAGY LÁSZLÓ

Civilek az Eisenhower anyahajón

Raffay Ernővel beszélget Pataki Sándor

Szenzációhajász filmekben edzett elménk sohasem tenné föl a kézenfekvő kérdést: vajon milyen fegyvernemben szolgálhat a superképzett katona? Akinek a fölkészítésébe apait-anyait beleadott a hadvezetőség? A választ a hatvanas-hetvenes évek napi szenzációiban leljük. Másfajta tálalásban. Az űrhajósok kapták azt az egyedi, semmihez sem hasonlítható kiképzést, ami lehetőséget teremtett fantasztikusnak tűnő feladatok vállalására. Kevesen tudják, most fölfrissítem a tényt: e supereredzett katonák-tudósok-repülők egy bizonyos kort elérve, ismereteiket egy emberként a civil szférában kamatoztatták. Kivétel akadt, ők is csupán a „szabályt” erősítik. Mindez az Egyesült Államokra vonatkozik. 1991. szeptember 10-25. között dr. Raffay Ernő, a Honvédelmi Minisztérium politikai államtitkára vezetésével öttagú küldöttség járt a földrésznyi országban.

A politikus munkahelyén beszélgettünk tapasztalatairól.

ellátott, atommeghajtású Eisenhower anyahajón. Ez utóbbi különben korunk technikájának a csúcsát jelképezi. A parancsnoki híd tíz emeletnyi magasságban található, miközben e „sziget” 75-90 repülőgép tartózkodhat.

– *Számunkra, a szovjet örökség tudatában, fontosnak tűnik a had-*

sereg által okozott környezet-szennyezés kezelésének módja...

– A haderő vezetése fontossága mértékében foglalkozik e kérdéssel. Tárcaközi bizottság dönt minden ügyben, s itt említhetem: az amerikai működő demokrácia. Szabályozott, körülbástyázott, mindenki tudja a helyét. Ottléttünk alatt környezetvédelemre szakosodott,

magyar üzletemberekkel is találkozhattunk, miközben Atwood miniszterhelyettes a Pentagon, a külügyminisztérium és több üzleti csoport képviselőiből összeállt operatív munkacsoport szolgálatait ajánlotta föl.

– *E fölSOROLÁS többet sejtet...*

– Célszerű a magyar hadiipar megmenthető részét polgári

üzemekké átalakítani. Fontos szempont a szűrkeállomány hasznosítása a civil szférában. E téren az USA rendelkezik a legtöbb, történelminek minősíthető tapasztalattal. Nem zárkoznak el az átadásától.

– *Ez utóbbi mivel magyarázható?*

– Támogatják kiszámítható törekvéseinket. A kelet-európai összevisszaságban Magyarország az a pont, amelyik politikailag szilárdnak mondható. Nem újdonság: a tőke a biztonságot szereti.

– *Említette, miszerint a külügyminisztériumban is töltöttek egy napot. Milyen eredménnyel?*

– Bartholomew államtitkár úr följajánlotta: az IMET-program keretében ne csak katonákat, hanem civil politikusokat is küldjünk továbbképzésre. Akár küldöttségünk útját, az USA ezt is finanszírozná. Ily módon fölgyorsíthatnánk a honvédelem civilestését, ami hosszú távon megfelel korszerű nemzetvédelmi elképzeléseinknek.

– *Fölszereltségünk az örökség folytán meghatározott – az amerikaiak mi újat tudtak bemutatni e téren a magyar küldöttségnek?*

– A Sikorski harci helikoptergyár egyik vezetője visszatértünk óta már járt országunkban, mint újkeletű kapcsolatunk egyik konkrét eredménye. A Bradley harckocsit, ezt a legkorszerűbb

– *Melynek méreteiről szeretném egy jellemző adatot hallani...*

– Az amerikai hadsereget hivatásos katonák alkotják. Fort Leavenworth-ban például 35 ezer katona tartózkodik. Családtagjaikkal együtt egy 110 ezer lakost számláló városban élnek. Ez Székesfehérvárhoz mérhető. Központi áruházuk még Budapesten is „elkelne”. Az árak hihetetlenül alacsonyak. A hivatásos hadsereg sajátossága: őrmesterrel kezdődik a katona. A laktanyákban ki van írva: az USA katonáját megilleti a legjobb kiképzés. Ráadásul ezt takarékos megoldásokkal érik el.

– *Mit értünk katonai takarékosságon?*

– A szimulátorok elterjedését. Szabályos ütközetet lehet vívni a nyomógombokkal. Tehát a kiképzést is a technika uralja.

– *Az amerikai magyarság képviselőivel nem találkoztak?*

– Nagykövetségünkön 25-30 amerikai magyar vezető gyűlt egybe, s alkalmam volt előttük értekezni Magyarország helyzetéről és a magyar biztonságpolitikáról.

– *Hajdanán-danán Önt támadta a sajtó a körkörös védelem elméletének hangoztatása miatt.*

– Für Lajos honvédelmi miniszter értelmezésében nincs el-lenségképzés; a védelmet minden irányba ki kell fejtenünk, hiszen ha ránézünk a térképre, kiderül, szűkebb-tágabb környezetünkben forrong a világ. Az okokat ragozni lehet, legfontosabb a kommunizmus fölszámolásának folyamata, a másik az a történelmi gyűlanyag, ami a nemzetiségi kérdés miatt halmozódott föl.

– *Nem tudom elkerülni a déli szomszédságban dülő háború kapcsán fölmerülő kérdést: a magyar honvédség vezetése milyen álláspontra helyezkedik a térség „lázás” volta miatt?*

– A kormány eltökélt: megvédjük határaink sérthetlenségét. A provokációkra nem válaszolunk, minden lépésünket az abszolút óvatosság jellemzi. Amennyiben a határokon belül a magyar lakosságot sérelem éri, a honvédség azonnal akcióba lép. A 600 kilométeres magyar-jugoszláv határszakaszon vadászgépek és harci helikopterek több kilométeres mélységben védik a magyar területet – meggyőződésem szerint hatékonyan, óvatosan, de eltökélt-ten.

„... Így fordulhatott elő, hogy egyes személyeknek „testre szabott” tábornoki beosztást „kreáltak” és megideologizálták annak „mérhetetlen” szükségességét... Így hozták létre például az ún. „Pályára irányító főosztályt” Papp Dezső vezérőrnagy (volt MN MSZMP PB első titkár) számára... hogy pincérből lehetett valaki minden katonai végzettség nélkül ezredes... hogy pl. Kovács Jenő ezredes (majd vezérőrnagy és altábornagy) betölthetett harcászati tanszékvezető-helyettesi, összefegyvernemi-ágazati főmunkatársi, akadémia parancsnok tudományos helyettesi, MSZMP KB adminisztratív osztályvezető helyettesi, MN Személyügyi Főcsoportfőnöki beosztásokat. Olyan javaslatot tett, hogy szüntessék meg az elektronikai tanszéket (az akadémián). A tanszék felszámolása 1966-ban megtörtént... 1967-ben az arab-izraeli háborúban az izraeli fegyveres erők a rádióelektronikai harc alkalmazásával napok (sőt órák) alatt döntő sikereket értek el... a külföldi tapasztalatok ismételt figyelembevételével 1975-ben újra létrehozták ezt a tanszéket! A lemaradás a tudományos(?) helyettes „előrelátásának” és javaslattételének volt köszönhető!”

(Részletek Bokor Imre: Kiskirályok mundérban című könyvéből; 96. oldal).

